

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/966

KARAR NO : 2019/388

DAVACI : CENK YİĞİTER
VEKİLİ : AV. ASUMAN TOKGÖZ SUCU
(16814-18880-48254)UETS

DAVALI : ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
VEKİLİ : AV. BÜŞRA NUR KADAN
Ankara Üniversitesi Rektörlüğü 06100 Tandoğan/ANKARA

DAVANIN ÖZETİ : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmakta iken 679 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli listede ismine yer verilerek kamu görevinden çıkarılan davacı tarafından, 09/04/2018 tarih ve 30386 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2. maddesiyle değiştirilen Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliğinin 5. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "*Üniversiteye kayıt hakkı kazanan adayların yükseköğretim kurumlarından çıkarılma cezası almamış ya da Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir*" şeklindeki düzenlemenin; eğitim ve öğrenim hakkını engellemeye yönelik olduğu, yükseköğretime giriş ve yerleştirme ile ilgili tüm düzenlemeler için yetkilili kurumun Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ve Yükseköğretim Kurulu olduğundan ağır yetki gaspı içerdiği, kazanılmış hak ilkesi ile Anayasa'nın 13. ve 42. maddeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek.1. Protokolünün 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Akademik veya idari personelin üniversiteden çıkarıldıktan sonra bu kez lisans ve önlisans programlarına öğrenci olarak kabul edilmeleri durumunda, ortak çalışma ve işbirliği esasına dayanan eğitim-öğretim düzeninde öğrenciler, öğretim elemanları ve idari personel arasındaki ilişkilerde huzur ve sükunun bozulmasının kuvvetle muhtemel olduğu, bu durumun önüne geçilmesi ve eğitim-öğretim hizmetlerinin güvenli ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesi amacıyla dava konusu düzenlemenin getirildiği, Anayasanın 42. ve 130. maddeleri ile 2547 sayılı Kanununun 12. ve 43. maddelerine göre; üniversite, eğitim-öğretimin kendine özgü ortak çalışma düzeni içinde yürüttüğü faaliyetlerin engellenmesi olasılığının ortaya çıktığı durumlarda öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve idari personelin hak ve özgürlüklerini korumak ve eğitim-öğretim hizmetlerinin güvenliğini ve sürekliliğini sağlamak için gereken tedbirleri almakla yükümlü olduğu, bu nedenle Anayasa ve kanunlarla amaçlanan üstün kamusal menfaatler göz önünde bulundurularak kamu görevinden çıkarılan üniversite personelinin üniversiteye kayıt olmasının önlendiği, uygulanan tedbirin Anayasa ve kanun hükümleriyle uyumlu, meşru amaçlarla orantılı ve ölçülü olduğu, 2547 sayılı Kanun'da üniversiteye verilen yetkiler kapsamında takdir yetkisine binaen bahse konu düzenlemenin getirildiği, yükseköğretim kamu kurumlarından çıkarılan öğretim görevlileri hakkında sonradan iade kararı alınması halinde dahi başka bir yükseköğretim kurumundan görevlendirileceğine ilişkin ilgili kanun hükmünde kararname hükmü uyarınca üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılanların lisans öğrencisi statüsünde bulunmalarının

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/966

KARAR NO : 2019/388

evleviyetle önlenmesi gerektiği ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A

Karar veren Ankara 18. İdare Mahkemesi'nce işin gereği görüşüldü:

Dava, 09.04.2018 tarih ve 30386 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 5. maddesinin yedinci fıkrasının iptali istemiyle açılmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 10/12/1948 tarih ve 217 (111) sayılı kararı ile Türkiye'nin de tarafı olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni kabul etmiştir. Beyannamenin eğitim hakkını düzenleyen 26. maddesi'nde "Herkes eğitim hakkına sahiptir. Eğitim en azından ilk ve temel safhalarda parasız olmalıdır. İlköğretim mecburidir. Teknik ve mesleki eğitim genel olarak mevcut hale getirilmeli ve yüksek öğretim yetenek temelinde herkese eşit düzeyde erişilebilir olmalıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1 nolu Ek Protokolü'nün "Eğitim hakkı" başlıklı 2. maddesinde; "Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz. Devlet, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir." hükmü bulunmaktadır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması başlıklı 13. maddesinde; "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmü yer alırken, Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi başlıklı 42. maddesinde, kimsenin eğitim ve öğrenim hakkındanyoksun bırakılamayacağı, öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edileceği ve düzenleneceği; "Yönetmelikler" başlığını taşıyan 124. maddesinde, Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilecekleri kurala bağlanmıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 5. maddesinde, yükseköğretimin, hangi ana ilkeler doğrultusunda planlanıp programlanacağı düzenlenmiş; aynı maddenin (e) bendinde; yükseköğretimde imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemlerin alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, anılan Kanunun 30/3/2012 tarih ve 6287 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişik "Yükseköğretime giriş ve yerleştirme" başlıklı 45. maddesinde, yükseköğretime giriş ve yerleştirme işlemlerinin nasıl yapılacağı düzenlenmiş; (a) bendinde de; "Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirme işlemleri imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

2547 sayılı Kanun'un 14. ve 44. maddelerine dayanılarak hazırlan 08/08/2017 tarih ve 30148 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin amacının, Ankara Üniversitesine bağlı fakülte, devlet konservatuarı, yüksekokul ve meslek yüksekokullarında ön lisans ve lisans düzeyinde yürütülen eğitim-

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/966

KARAR NO : 2019/388

öğretim ve sınavlara ilişkin esasları düzenlemek olduğu, kapsamının ise, Ankara Üniversitesinde yürütülen ön lisans ve lisans programlarında kayıt, eğitim-öğretim ve sınavlara ilişkin olarak belirlendiği; anılan Yönetmeliğin 5. maddesinin yedinci fıkrası, 09.04.2018 tarih ve 30386 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2. maddesi ile; "Üniversiteye kayıt hakkı kazanan adayların yükseköğretim kurumlarından çıkarılma cezası almamış ya da Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir." şeklinde değiştirilmek suretiyle düzenlenmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmakta iken 679 sayılı 06/01/2017 tarih ve 29940 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli listede ismine yer verilmek suretiyle kamu görevinden çıkarıldığı, sonrasında katıldığı 2017 Lisans Yerleştirme Sınavı neticesinde, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Sinema ve Televizyon Bölümüne yerleşmeye hak kazandığı, ancak yerleştirme sonuçlarının ilan edildiği 08/08/2017 tarihinde yayımlanan mezkur yönetmeliğin dava konusu edilen maddesinin değişikliğe uğramadan önceki hali olan, "*Üniversiteye kayıt hakkı kazanan adayların yükseköğretim kurumlarından çıkarılma cezası almamış veya herhangi bir nedenlekamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir*" şeklindeki hükmüne istinaden yerleştiği fakülteye davalı idarece kaydının yapılmadığı, davacı tarafından anılan yönetmelik maddesinin ve bu maddeye dayanılarak üniversiteye kaydının yapılmamasına ilişkin işlemin iptali istemiyle Mahkememizin 2017/2602 esasına kayıtlı davanın açıldığı, dava devam etmekte iken bu kez söz konusu düzenleme, 09.04.2018 tarih ve 30386 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2. maddesi ile değiştirilerek "*Üniversiteye kayıt hakkı kazanan adayların yükseköğretim kurumlarından çıkarılma cezası almamış ya da Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir.*" şeklinde değiştirildiği, değişen bu maddenin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu edilen Yönetmeliğin 5. maddesi ile, Ankara Üniversitesine kayıt hakkı kazanan adaylardan yükseköğretim kurumlarından çıkarılan kişiler ile üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılanlara yönelik bir düzenleme getirildiğinden Yönetmelik maddesinde yer verilen bu iki farklı ibareye ilişkin hukuki incelemenin ayrı ayrı yapılması gerekmektedir.

Davanın, dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "...Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması" ibaresi dışındaki bölümünün incelenmesi;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; idari işlemler hakkında, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden hukuka aykırı oldukları iddiasıyla iptali için dava açılabilirliği; 14. maddesinin 3. fıkrasının (c) bendinde dilekçelerin ehliyet yönünden inceleneceği, 15. maddenin 1. fıkrasının (b) bendinde ise; 14. maddenin 3. fıkrasının (c) bendine aykırılık görülmesi halinde davanın reddine karar verileceği düzenlemelerine yer verilmiştir.

İdare hukukunun yerleşik içtihatları gereği; idari işlemlerin, bu idari işlemle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisi kurabilenler tarafından, iptal davasına konu edilebileceğinin kabulü zorunludur.

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/966

KARAR NO : 2019/388

Taraf ilişkisinin kurulması için gerekli olan subjektif ehliyet koşulu olan “menfaat ihlali” kişisel, meşru ve güncel bir menfaat ilişkisinin varlığı, davanın niteliğine ve özelliğine göre idari yargı mercilerince belirlenmekte; davacının idari işlemle ciddi ve makul, maddi ve manevi bir ilişkisinin bulunduğu anlaşılması, dava açma ehliyeti için gerekli sayılmaktadır.

Bu bağlamda, davacının yükseköğretim kurumlarından çıkarılma cezası almadığı göz önüne alındığında Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 5. maddesinin yedinci fıkrasının "*Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir.*" ibaresi dışındaki bölümü ile davacı arasında güncel, kişisel ve meşru bir menfaat ilişkisinin bulunduğu kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 5. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "*Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir.*" ibaresi dışındaki bölümü yönünden davanın ehliyet yönünden reddi gerekmektedir.

Davanın, dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "...Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir" ibaresi yönünden incelenmesi;

Anayasal bir hak olan eğitim ve öğrenim hakkına etki eden dava konusu düzenlemenin, normlar hiyerarşisi itibariyle kendisine dayanak olan kanunun sınırlarına uygunluğu noktasında hukuki denetiminin yapılacağı açık olmakla birlikte; söz konusu düzenlemede eğitim hakkının özünü zedeleyecek ve etkinliğinden yoksun bırakacak düzeyde bir kısıtlama olup olmadığı hususunun, Anayasanın 42. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1 nolu Ek Protokolü'nün 2. maddesinde düzenlenen; hiç kimsenin eğitim hakkından yoksun bırakılmayacağı kuralı ve İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinin 26. maddesinin birinci fıkrasında yer verilen; herkesin eğitim hakkına sahip olduğu, yükseköğretimin, yeteneklerine göre herkese tam bir eşitlikle açık olması gerektiği kuralı dikkate alınarak da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dava konusu edilen düzenlemeyle, Ankara Üniversitesi personeli iken kamu görevinden çıkarılan öğretim elemanı ve idari personelin Ankara Üniversitesi ön lisans ve lisans eğitim-öğretim programlarına öğrenci olarak kabul edilmemelerinin öngörüldüğü, sunulan savunma dilekçesi ile dosyada bulunan bilgi ve belgelerden anlaşıldığı üzere, Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması hakkında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerde, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu tespit edilerek üniversitedeki kamu görevinden çıkarılan kişilerin bir daha kamu hizmetinde bulunamayacağı hüküm altına alınmış olması, bununla birlikte yükseköğretim kurumlarında kamu görevinden çıkarılan öğretim elemanlarına ilişkin kamu görevine iade kararı alınması halinde dahi ilgililerin kamu görevinden çıkarıldığı yükseköğretim kurumu haricinde başka bir yükseköğretim kurumlarından birine atanacaklarının öngörülmesi karşısında yükseköğretim kurumunda görev yapmakta iken kamu görevinden çıkarılan bu kişilerin çıkarıldıkları yükseköğretim kurumunda lisans öğrencisi statüsüyle sürekli şekilde bulunmalarının evleviyetle önlenmesi gerektiği, bu ihtiyaca binaen dava konusu düzenlemenin getirildiği, aksi halde kamu görevinden çıkarılan kişinin, hakkında iade kararı verilse dahi elde edemeyeceği durumu öğrencilik statüsüyle sağlayacağı ileri sürüldüğü görülmektedir.

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/966

KARAR NO : 2019/388

Daha önemli bir durum için uygulanabilen bir kuralın, hakkında düzenleme bulunmayan daha önemsiz bir durum için de uygulanabileceğini öngören evleviyet uygulamasıyla hukuki bir boşluğun giderilmesi mümkündür. Ancak apayrı hukuki statü ve koşullara sahip iki kavramın kıyaslanarak biri hakkındaki hukuki bir açıklığın dava konusu düzenlemeyle giderildiği iddiasına gelince; hukukumuzda memuriyet kavramı, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürütmek üzere istihdam edilenleri ifade etmekte iken farklı kademelerde öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğrenim kurumunda faaliyet gösteren kimseler ise öğrenci olarak ifade edilmekte ve Anayasanın amir hükmünde, eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütüleceği belirtilmiş olup; üniversite personeli olarak görevliken memuriyetten ilişkisi kesilenlerin bir daha kamu hizmetinde bulunamayacağına veya görevine son verilen yükseköğretim personelinin memuriyete iade edilse dahi görev yaptığı üniversite dışında başka bir yükseköğretim kurumunda görevlendirileceği yönündeki kanunla getirilen düzenlemelere atıfta bulunmak suretiyle memuriyet statüsünü düzenleyen bir düzenlemeden yola çıkılarak öğrencilik statüsüne ilişkin bir değerlendirme yapılamayacağı izahından varestedir.

Bu bağlamda; her ne kadar davalı idarece, yükseköğretim kamu kurumlarından çıkarılan öğretim görevlileri hakkında sonradan iade kararı alınması halinde dahi başka bir yükseköğretim kurumundan görevlendirileceğine ilişkin ilgili kanun hükmünde kararname hükmü uyarınca üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılanların lisans öğrencisi statüsünde bulunmalarının evleviyetle önlenmesi gerektiği ileri sürülmekte ise de; gerek dava konusu yönetmeliğin dayanak alındığı 2547 sayılı Kanun'da gerek Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması hakkında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerde, görev yaptığı yükseköğretim kurumundan çıkarılan kamu görevlilerinin, çıkarıldığı kurumda lisans öğrencisi olamayacağına ilişkin kısıtlama içeren herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı; bununla birlikte, yukarıda aktarılan uluslararası ve ulusal mevzuat hükümleri ile koruma altına alınan eğitim ve öğrenim hakkının kapsamının/sınırlarının kanunla belirlenebileceğinin anayasanın amir hükmü ile açıkça belirtildiği, kaldı ki dava konusu yönetmeliğe dayanak olan 2547 sayılı Kanunda, yükseköğretim kurumlarınca giriş ve yerleştirme işlemlerinin imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak tedbirleri almak kaydıyla yürütüleceğinin hüküm altına alındığı ortada olduğundan, dava konusu düzenlemenin kabul edilebilir hukuki bir dayanağının bulunmadığı anlaşılmıştır.

Şu halde; eğitim ve öğrenim hakkının Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile güvence altına alınması ve Anayasanın 13. maddesinde yer alan temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği şeklindeki düzenleme ile yükseköğretim kurumunda üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılanların herhangi bir yükseköğretim kurumuna lisans öğrencisi statüsüyle kabul edilmeyeceğine dair kanuni bir düzenlemenin de bulunmaması karşısında; Anayasa ile koruma altına alınan eğitim ve öğrenim hakkının kısıtlanması veya kullanılmasının engellenmesi sonucu doğuracak nitelikte bulunan dava konusu Yönetmeliğin 5. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "**...Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir.**" ibaresinde hukuka uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davanın, Ankara Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliğinin 5. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "**...Üniversite personeli iken**

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/966

KARAR NO : 2019/388

kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir." ibaresi dışındaki bölümünün iptali istemine ilişkin olarak **ehliyet yönünden reddine**, "...*Üniversite personeli iken kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir."* ibaresine ilişkin kısmı yönünden **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 336,70 TL yargılama giderinin takdiren yarısı olan 168,35 TL'lik kısmı ile karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.362,00 TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, yargılama giderlerinin geriye kalan diğer yarısının ise davacı üzerinde bırakılmasına, karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.362,00 TL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta ücreti avansından artan miktarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren otuz gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi nezdinde istinaf yolu açık olmak üzere 21/02/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
SADIK AKGÜL
38001

Üye
ÇAĞATAY ŞAHİN
167841

Üye
NAMIK CAN
182206

<u>YARGILAMA GİDERLERİ</u>		:
Başvurma Harcı :	35,90TL	
Karar Harcı :	35,90TL	
YD. Harcı :	59,10TL	
YD. İtiraz Harcı :	98,10TL	
Vekalet Harcı :	5,20 TL	
Posta Gideri :	102,50 TL	
TOPLAM :	336,70 TL	